2043-0175-2

pt 12
du 20/05

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bescherming als monument bepaalde delen van het gebouw gelegen Grote Markt 12A te Brussel

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening, inzonderheid op artikelen 226 en 228;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 22 mei 2008 houdende instelling van de procedure tot bescherming als monument van bepaalde delen van het gebouw gelegen Grote Markt 12A te Brussel;

Gelet op het gunstig advies van het college van burgemeester en schepenen van de stad Brussel uitgebracht op 25 september 2008;

Overwegende dat de eigenaar geen opmerkingen heeft meegedeeld binnen de termijn zoals bepaald door artikel 224 van het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening;

Gelet op het gunstig advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 15 oktober 2008;

Op voorstel van de Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Na beraadslaging,

Besluit :

Artikel 1. Worden beschermd als monument bepaalde delen van het hoofdgebouw - namelijk de voor- en achtergevels, de oude balken van het plafond van de tweede verdieping en de bedaking met inbegrip van het gebinte – en van de totaliteit van de kelders en de

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale classant comme monument certaines parties de l'immeuble sis Grand-Place 12A à Bruxelles

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu le Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire, notamment les articles 226 et 228 ;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 22 mai 2008 entamant la procédure de classement comme monument de certaines parties de l'immeuble sis Grand-Place 12A à Bruxelles ;

Vu l'avis favorable du Collège des Bourgmestre et Échevins de la ville de Bruxelles émis le 25 septembre 2008 ;

Considérant que le propriétaire n'a pas émis d'observations dans le délai prévu par l'article 224 du Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire ;

Vu l'avis favorable de la Commission royale des Monuments et des Sites émis le 15 octobre 2008 ;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Après délibération,

Arrête :

Article 1er. Sont classées comme monument certaines parties du corps principal – à savoir les façades avant et arrière, la poutraison ancienne du plafond du deuxième étage et la toiture, en ce compris la charpente – ainsi que la totalité des caves et des mitoyens de l'immeuble

gemene muren van het gebouw *De Koning van Beieren,* gelegen Grote Markt 12A te Brussel, bekend ten kadaster te Brussel, 1ste afdeling, sectie A, 3de blad, perceel nr. 1200, wegens hun historische, artistieke en esthetische waarde, zoals nader bepaald in bijlage I bij dit besluit.

Art. 2. De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument omvat het geheel van de percelen en de wegen, alsook gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 3. De Minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 20 MAI 2010

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevoegd voor Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking,

dénommé *Le Roi de Bavière*, sis Grand-Place 12A à Bruxelles, connu au cadastre de Bruxelles, 1re division, section A, 3e feuille, parcelle n° 1200, en raison de leur intérêt historique, artistique et esthétique précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

Art. 2. La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3. Le Ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, 20 MAI 2010

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique et de la Coopération au développement,

Charles PICQUÉ

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
Chancellerie
Julien Compernol
Kanselarij
26 MAI 2010

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT CERTAINES PARTIES DE L'IMMEUBLE SIS GRAND-PLACE 12A A BRUXELLES

Réf. cadastrale : Bruxelles, 1re division, section A, 3e feuille, parcelle n° 1200.

Description sommaire :

Édifié en 1699 (architecte inconnu), l'immeuble est situé entre les *Ducs de Brabant* (nos 13 à 19, Grand-Place) et le n° 6 de la rue des Chapeliers. De style baroque tardif, la maison a été en grande partie reconstruite entre les années 1895-1908 (niveaux du rez-de-chaussée et du 1er étage et terminaison du pignon). Le projet de restauration, mené sous la direction d'Adolphe Samyn, entendait restituer l'image originale de la façade.

La parcelle est relativement large. La façade présente quatre travées et se compose de deux niveaux séparés par un demi-étage en entresol. Elle est coiffée d'un pignon chantourné à deux niveaux sous fronton courbe, centré autour d'un grand oculus. Au rez-de-chaussée, la porte cintrée baroque présente la marque du tailleur de pierre P. Wincqz (1635-1728) de Feluy.

La façade est compartimentée par des cordons continus, les meneaux, traverses et croisées des fenêtres ainsi que par des bandeaux décoratifs. Le demi-étage est souligné par des allèges elles-mêmes rehaussées de cartouches à enroulements (F. Cosemans, 1907), et est surmonté de bustes allégoriques (Alphonse Gilis, 1896-1899) faisant référence aux éléments intervenant dans la fabrication de la bière, à savoir : *L'Eau* (couronne de roseaux), *Le Grain* (représenté par Proserpine ou Cérès), *Le Houblon* (sous les traits d'une flamande plantureuse), *La Cuisson* (Vulcain coiffé d'une couronne de flammes) et, au milieu, la figure de *Gambrinus*, roi de Bavière. A l'occasion de la restauration, presque toutes les baies ont été déplacées ou modifiées.

La parcelle contenait à l'origine un corps principal, une cour et un bâtiment annexe. Le corps principal se distribue sur six niveaux : souterrains, rez-de-chaussée, entresol, deux étages et combles. Les murs mitoyens et de fond de parcelle conservent leur maçonnerie ancienne.

Les **caves** conservent la délimitation des anciens volumes hors-sol : dans la première partie des caves, sous le corps principal, les fondations des murs mitoyens sont préservées. Au centre, deux colonnes en grès supportaient l'ancien voûtement, probablement une voûte d'arête en brique dont on retrouve une trace préservée derrière un conduit de cheminée démoli (dans le mur mitoyen avec le n° 13, Grand-Place, à la retombée de la voûte de la première travée). Le plafond, refait en béton armé sans doute en 1941, pourrait avoir été surbaissé par rapport à la hauteur de la voûte. Certaines parties des fondations sont construites en moellons et datent peut-être d'avant le bombardement de 1695 (à l'avant des caves, du côté du mitoyen avec le n° 13, Grand-Place). A l'arrière du corps principal, l'emplacement de la courette se lit clairement dans les fondations, mais la datation de ces maçonneries ne peut être précisée dans l'état actuel des connaissances. Une cave arrière (murs de fondation anciens) se situe sous le bâtiment annexe. Un plafond a remplacé une voûte en berceau sur arc en anse de panier, encore mentionnée sur un plan daté de 1941 (Archives de la Ville de Bruxelles, TP 59 616).

Au niveau du **rez-de-chaussée**, l'espace a été complètement bouleversé. L'ancienne courette a été en partie couverte en 1911 (dernière verrière posée en 1997) et le bâtiment annexe a été reconstruit en 1946. A l'intérieur du corps principal, l'escalier a été déplacé et reconstruit à plusieurs reprises (sa position originale demeure inconnue). Le niveau du sol semble avoir été abaissé. Les derniers travaux datent de 1997 : sol surélevé par des estrades et pose d'un faux plafond. La façade arrière du corps principal, donnant sur la cour, a été largement percée à ce niveau et en partie reconstruite. A partir des niveaux supérieurs, la façade arrière originale est en grande partie préservée. L'ensemble du rez-de-chaussée ne constitue plus qu'un seul espace jusqu'au mur de fond de la parcelle.

L'**entresol** a également subi des modifications : plancher en béton armé, cheminée ajoutée en 1946, deux volées d'escalier construites en 1997 et niveau intermédiaire (plateau) placé entre le rez-de-chaussée et l'entresol en 1997. La façade arrière est conservée à partir de ce niveau. La façade principale a vu les allèges des fenêtres modifiées dans leur hauteur, lors de la restauration menée par A. Samyn (cfr. *supra*).

Dans le corps principal, le **1er étage** a été décloisonné (nouvelles cloisons probablement posées en 1946, lors de la campagne de transformation). Cette opération a nécessité un renforcement du plafond par des

poutrelles transversales et longitudinales en béton armé. Le sol a été reconstruit, mais sans modification de niveau. L'escalier date de 1946 pour sa première volée et de 1997 pour la seconde. La façade arrière originale a été percée d'une grande baie remplaçant deux baies plus petites. L'espace de la cour reste lisible, la verrière se situant entre l'entresol et le premier étage. Le bâtiment annexe reconstruit en 1946 ne s'élève pas au-dessus du 1er étage.

À partir du **2e étage**, la façade arrière du corps principal est reconstruite (travaux de 1946 – Archives de la Ville de Bruxelles, TP 57 615). La modification du profil du pignon a en effet entraîné un changement de l'allure générale de cette façade. Au 2e étage, le cloisonnement intérieur, daté de 1946, a été partiellement modifié en 1997. La poutraison ancienne est encore en place : les deux premières poutres sont enrobées et la troisième est apparente. Cette division en quatre travées inégales correspond à la répartition des fermes de charpente.

Au niveau des combles, les trois fermes, encore en place, sont numérotées de I à III depuis la Grand-Place vers la cour. Le cloisonnement et l'escalier appartiennent aux travaux de 1946.

La description qui précède se base sur l'état des lieux précis des maisons de la Grand-Place réalisé par la Cellule Patrimoine historique de la Ville de Bruxelles en 1998-2000.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 206, 1° du Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire :

Intérêt historique, artistique et esthétique :

Depuis 1998, l'ensemble architectural de la Grand-Place de Bruxelles (extérieurs et intérieurs) est inscrit sur la Liste du patrimoine mondial de l'UNESCO, une reconnaissance sur le plan international de sa valeur exceptionnelle.

En août 1695, le Maréchal de Villeroi, chef des armées de Louis XIV, bombarda le centre de Bruxelles. Les bombes et obus incandescents provoquèrent des incendies ravageant la Grand-Place dont il ne resta pratiquement plus rien.

Centre géographique et économique de la ville, la Grand-Place devint rapidement le principal enjeu de la vague de reconstruction entamée immédiatement au lendemain du désastre. De cette époque, qui constitue pour Bruxelles un des événements les plus marquants sur le plan historique et urbanistique, l'immeuble n° 12A constitue un témoin privilégié. En effet, jouxtant l'ensemble constitué par *Les Ducs de Brabant*, la maison du *Roi de Bavière* occupe une place particulière sur la Grand-Place, à l'entrée de la rue des Chapeliers. La maison était la propriété d'un particulier qui, après 1695, louait une chambre à une corporation.

Malgré les diverses transformations intérieures (surtout en 1941 et 1997), la maison du *Roi de Bavière* reste un témoignage historique et architectural de la reconstruction après le bombardement de 1695. De cette époque l'immeuble conserve encore la délimitation des volumes constituant la parcelle et possède des éléments structurels tels que des maçonneries (mitoyens, façade arrière, supports du voûtement des caves), la charpente de toiture et la poutraison à hauteur du 2e étage. Ces éléments procurent une meilleure connaissance de l'organisation des volumes anciens, comme des techniques de construction anciennes.

A l'instar de toutes les maisons de la Grand-Place, le *Roi de Bavière* illustre l'architecture baroque du tournant des XVIIe et XVIIIe siècles. Le bien se distingue par le traitement typiquement local du décor et du pignon chantourné. Le verticalisme de la façade que souligne une articulation dynamique multipliant les ressauts et les décrochements – la façade se réduit à une mince ossature de supports et d'entablements – relèvent également de la tradition gothique tardive locale.

Sous l'impulsion du bourgmestre Charles Buls, la Grand-Place fait l'objet d'une campagne de restauration systématique qui se déroulera, pour sa phase la plus active et la plus cohérente, entre 1875 et le début du XXe siècle environ. A l'occasion de cette campagne, la façade principale du *Roi de Bavière* est en partie reconstruite (1895-1908), et ce dans le but d'en restituer l'image originale. Cette intervention

constitue un témoignage intéressant des techniques de restauration interventionnistes propres à cette époque. Les cinq bustes allégoriques (A. Gilis) installés sur la façade du *Roi de Bavière* lors de la restauration et dans le cadre d'une campagne sculpturale concernant également les maisons sises Grand-Place n°s 1, 2, 6, 9 et 13, participent à l'intérêt artistique du bien.

Sources :

Les maisons de la Grand-Place de Bruxelles. Étude historique et architecturale, Ville de Bruxelles (Cellule Patrimoine historique), 5 vol., Bruxelles, 1999 (inédit) ; HEYMANS (Vincent) dir., *Les maisons de la Grand-Place de Bruxelles*, CFC-Éditions, Bruxelles, 2001 ; *Le bombardement de Bruxelles par Louis XIV et la reconstruction qui s'en suivit. 1695-1700*, Archives d'Architecture Moderne, Bruxelles, 1992 ; HENNAUT (Eric), *La Grand-Place de Bruxelles*, collection Bruxelles ville d'art et d'histoire, n° 3, Ministère de la Région de Bruxelles-Capitale, Bruxelles, 1996 ; *Le patrimoine monumental de la Belgique, Bruxelles, 1A Pentagone*, Pierre Mardaga-Éditeur, Liège, 1989, p. 237.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 20 MAI 2010

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique et de la Coopération au développement,

Charles PICQUÉ

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
Chancellerie
Julien Compernol
Kanselarij

26 MAI 2010

CHANCELLERIE
KANSELARIJ

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT BEPAALDE DELEN VAN HET GEBOUW GELEGEN GROTE MARKT 12A TE BRUSSEL

Kadastrale gegevens: Brussel, 1ste afdeling, sectie A, 3de blad, perceel nr. 1200.

Beknopte beschrijving:

De Koning van Beieren, opgetrokken in 1699 (architect onbekend), ligt tussen de Hertogen van Brabant (Grote Markt 13 tot 19) en de Hoedenmakersstraat 6. Het huis, in een late barokstijl, werd tussen 1895 en 1908 grotendeels heropgebouwd (niveau van de begane grond en eerste verdieping en geveltop). De restauratie, onder leiding van A. Samyn, had als doel de gevel in zijn oorspronkelijke toestand te herstellen. Naar aanleiding hiervan werden vijf bustes op de gevel geplaatst en bijna alle muuropeningen verplaatst of vervangen.

Het perceel is vrij breed, de gevel telt vier traveeën en bestaat uit twee bouwlagen van elkaar gescheiden door een halve verdieping. Hij is voorzien van een verhoogde halsgevel van twee niveaus onder een gebogen fronton, gecentreerd rond een groot oculus. Op het gelijkvloers bevat de barokke rondboogdeur het merk van de steenhouwer P. Wincqz (1635-1728) uit Feluy.

De gevel is gecompartimenteerd door doorlopende cordons, door de stijlen, de tussendorpels en dorpels van de vensters evenals door decoratieve banden. De entresol zelf wordt onderlijnd door borstweringen met cartouches voorzien van krullen (F. Cosemans, 1907), en wordt bekroond door allegorische bustes (Alphonse Gilis, 1896-1899). Deze refereren aan de elementen die interveniëren bij de bierfabricage: Het Water (kroon van riet), Het Graan (Proserpina of Ceres), De Hop (met de trekken van een voluptueuze Vlaamse), Het Vuur (Vulcanus voorzien van een vlammenkroon) en in het midden Gambrinus, koning van Beieren. Bij de restauratie werden bijna alle muuropeningen verplaatst of gewijzigd.

Het perceel omvatte oorspronkelijk een hoofdgebouw, een binnenplaats en een bijgebouw. Het hoofdgebouw telt zes bouwlagen: kelderverdieping, begane grond, insteekverdieping, twee verdiepingen en zolderverdieping. Het oude metselwerk van de gemene muren en de muren achteraan op het perceel bleef bewaard.

In de **kelderverdieping** is de omtrek van de oude volumes van de overige bouwlagen zichtbaar. Zo bleven, in het eerste deel van de kelders, onder het hoofdgebouw, de funderingen van de gemene muren behouden. Centraal ondersteunden twee zuilen van zandsteen de oude overwelving, waarschijnlijk een bakstenen kruisgewelf waarvan sporen bewaard bleven achter een afgebroken schoorsteenkanaal (in de gemene muur met Grote Markt 13, ter hoogte van de aanzet van het gewelf van de eerste travee). Het plafond werd wellicht in 1941 hersteld in gewapend beton; mogelijk werd het ook verlaagd ten opzichte van de hoogte van het gewelf. Sommige delen van de funderingen zijn van breuksteen en dateren misschien van vóór het bombardement van 1695 (voorste deel van de kelders, aan de zijde van de gemene muur met Grote Markt 13). De ligging van de kleine binnenplaats achter het hoofdgebouw is duidelijk af te lezen aan de funderingen, maar een exacte datering van het metselwerk is, op basis van de huidige gegevens, onmogelijk. Onder het bijgebouw bevindt zich een achterste kelderruimte (oude funderingsmuren). Een korfbogig tongewelf dat nog vermeld staat op een plan uit 1941 (Archief van de Stad Brussel, OW 59 616) werd vervangen door een plafond.

De ruimtelijke indeling op de **begane grond** is volledig verstoord. In 1911 werd een deel van de voormalige binnenplaats overdekt (laatste glaskap in 1997 geplaatst); in 1946 werd het bijgebouw gereconstrueerd. De trap in het hoofdgebouw werd herhaaldelijk verplaatst en heropgebouwd (de originele positie is onbekend). Het vloerniveau lijkt te zijn verlaagd. De laatste werken dateren uit 1997 en bestonden uit de verhoging van de vloer door middel van estrades en de plaatsing van een loos plafond. De achtergevel van het hoofdgebouw, die uitkijkt op de binnenplaats, werd grotendeels opengebroken op de begane grond en gedeeltelijk gereconstrueerd. Vanaf de bovenverdiepingen bleef de originele achtergevel grotendeels behouden. De begane grond vormt slechts één enkel ruimte tot aan de achterste muur van het perceel.

De **insteekverdieping** heeft eveneens wijzigingen ondergaan: de plankenvloer werd vervangen door een vloer in gewapend beton, in 1946 werd een schouw toegevoegd, in 1997 plaatste men twee traparmen en een entresol (plateau) tussen de begane grond en de insteekverdieping. De achtergevel bleef bewaard vanaf dit niveau. Op de voorgevel werden de borstweringen verlaagd in het kader van de restauratie die A. Samyn uitvoerde (cf. supra).

Op de **eerste verdieping** van het hoofdgebouw werden de tussenmuren weggehaald (nieuwe tussenwanden waarschijnlijk in 1946, tijdens de verbouwingswerken, geplaatst). Deze ingreep maakte een versteviging van het plafond noodzakelijk door middel van dwarsbalken en langsliggers van gewapend beton. De vloer werd gereconstrueerd, zonder niveauwijziging. De trap dateert van 1946 (eerste arm) en 1997 (tweede). In de oorspronkelijke achtergevel werd een grote muuropening aangebracht ter vervanging van twee kleinere. De glaskap van de binnenplaats, waarvan de omtrek nog leesbaar blijft, bevindt zich tussen de insteekverdieping en de eerste verdieping. Het bijgebouw, dat in 1946 werd heropgebouwd, reikt niet verder dan de eerste verdieping van het hoofdgebouw.

Vanaf de **tweede verdieping** is de achtergevel van het hoofdgebouw heropgebouwd (werken van 1946 – Archief van de Stad Brussel, OW 57 615). Het gewijzigde profiel van de geveltop leidde tot een verandering van de algemene allure. De binnenwanden op de tweede verdieping uit 1946 werden gedeeltelijk gewijzigd in 1997. De oude balklaag is nog ter plaatse bewaard: de eerste twee balken zijn bekleed, de derde is zichtbaar. Deze indeling in vier ongelijke traveeën stemt overeen met de verdeling van de spanten van het gebinte.

De drie spanten die nog aanwezig zijn op de zolderverdieping, dragen nummers van I tot III, de Grote Markt tot aan de binnenplaats. De tussenmuren en de trap dateren uit 1946.

De beschrijving hierboven is gebaseerd op een precieze plaatsbeschrijving van de huizen van de Grote Markt door de Cel Historisch Patrimonium van de Stad Brussel in 1998-2000.

Waarde van het goed volgens de maatstaven vastgesteld in artikel 206, 1° van het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening:

Historische, artistieke en esthetische waarde:

Het architecturaal geheel dat de Grote Markt van Brussel (exterieur en interieur) vormt, is sinds 1998 ingeschreven op de Lijst van het Werelderfgoed van de UNESCO, een internationale erkenning van haar uitzonderlijke waarde.

In augustus 1695 bombardeerde maarschalk de Villeroi, bevelhebber van het leger van Lodewijk XIV, het centrum van Brussel. De brandende bommen en kanonskogels veroorzaakten een verwoestende brand op de Grote Markt, die nagenoeg volledig in de as werd gelegd.

De Grote Markt was het geografische en economische centrum van de stad en vormde ook de belangrijkste inzet tijdens de wederopbouw die vlak na de ramp werd aangevat. Het huis op de Grote Markt 12A is een bevoorrechte getuige van deze periode, die voor Brussel één van de markantste historische en stedenbouwkundige gebeurtenissen vormt. Het pand neemt immers een bijzonder plaats op de Grote Markt in, met name aan het begin van de Hoedenmakersstraat, en naast het geheel van de *Hertogen van Brabant*. Het huis was eigendom van een privé-eigenaar die na 1695 een kamer verhuurde aan een gilde.

Ondanks verschillende verbouwingen aan het interieur (vooral in 1941 en 1997) blijft het huis van de Koning van Beieren een historische en architectonische getuige van de heropbouw na het bombardement van 1695. Van deze periode heeft het huis nog de afbakening van de volumes die het perceel vormen en structurele elementen bewaard. Deze elementen zijn: het metselwerk (gemene muren, achtergevel, ondersteuning van de keldergewelven), het dakgebinte en de balken op de 2de verdieping. Deze elementen geven een betere kennis van de organisatie van de oude volumes, evenals van de oude constructietechnieken.

Zoals alle huizen van de Grote Markt illustreert de Koning van Beieren de barokke architectuur op het keerpunt van de 17de en 18de eeuw. Het goed onderscheidt zich door de typische, lokale, utwerking van de decoratie en de verhoogde halsgevel. Het verticalisme van de gevel die door een dynamische articulatie van in- en uitsprongen onderlijnd wordt – de gevel wordt herleid tot een fijn skelet van ondersteuningen en entablementen – is eveneens afkomstig van een lokale late gotische traditie.

Onder impuls van burgemeester Karel Buls werd de Grote Markt gerestaureerd tijdens een systematische restauratiecampagne. Deze verliep, in haar meest actieve en coherente fase, tussen 1875 en het begin van de 20ste eeuw. Tijdens deze campagne werd de voorgevel van de Koning van Beieren gedeeltelijk gereconstrueerd (1895-1908), met als doelstelling het oorspronkelijke beeld ervan te herstellen. Deze interventie levert een interessante getuige van de interventionistische restauratietechnieken eigen aan die tijd. De vijf allegorische bustes (A. Gilis), geplaatst op de gevel van de Koning van Beieren tijdens de restauratie, maken deel uit van een sculpturencampagne die eveneens de huizen van de Grote Markt nrs. 1, 2, 6, 9 en 13 betreft, ze dragen eveneens deel bij tot het artistiek belang van het goed.

Bronnen :

Les maisons de la Grand-Place de Bruxelles. Étude historique et architecturale, stad Brussel (Cellule Patrimoine historique), 5 vol., Brussel, 1999 ; HEYMANS (Vincent) dir., *Les maisons de la Grand-Place de Bruxelles*, CFC-Éditions, Brussel, 2001 ; *Le bombardement de Bruxelles par Louis XIV et la reconstruction qui s'en suivit. 1695-1700*, Archives d'Architecture Moderne, Brussel, 1992 ; HENNAUT (Eric), *De Grote Markt van Brussel*. Brussel, stad van kunst en geschiedenis. nr. 3, Ministerie Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Brussel, 1996 ; *Inventarissen van het monumentale erfgoed van België, Brussel, 1A Vijfhoek*, Pierre Mardaga-Éditeur, Luik, 1989, blz. 237.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 20 MAI 2010

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking,

Charles PICQUÉ

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
Chancellerie
Julien Compernol
Kanselarij

26 MAI 2010

CHANCELLERIE
KANSELARIJ

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN BEPAALDE DELEN VAN HET GEBOUW GELEGEN GROTE MARKT 12A TE BRUSSEL

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT CERTAINES PARTIES DE L'IMMEUBLE SIS GRAND-PLACE 12A A BRUXELLES

AFBAKENING VAN HET GOED EN VAN DE VRIJWARINGSZONE

DELIMITATION DU BIEN ET DE LA ZONE DE PROTECTION

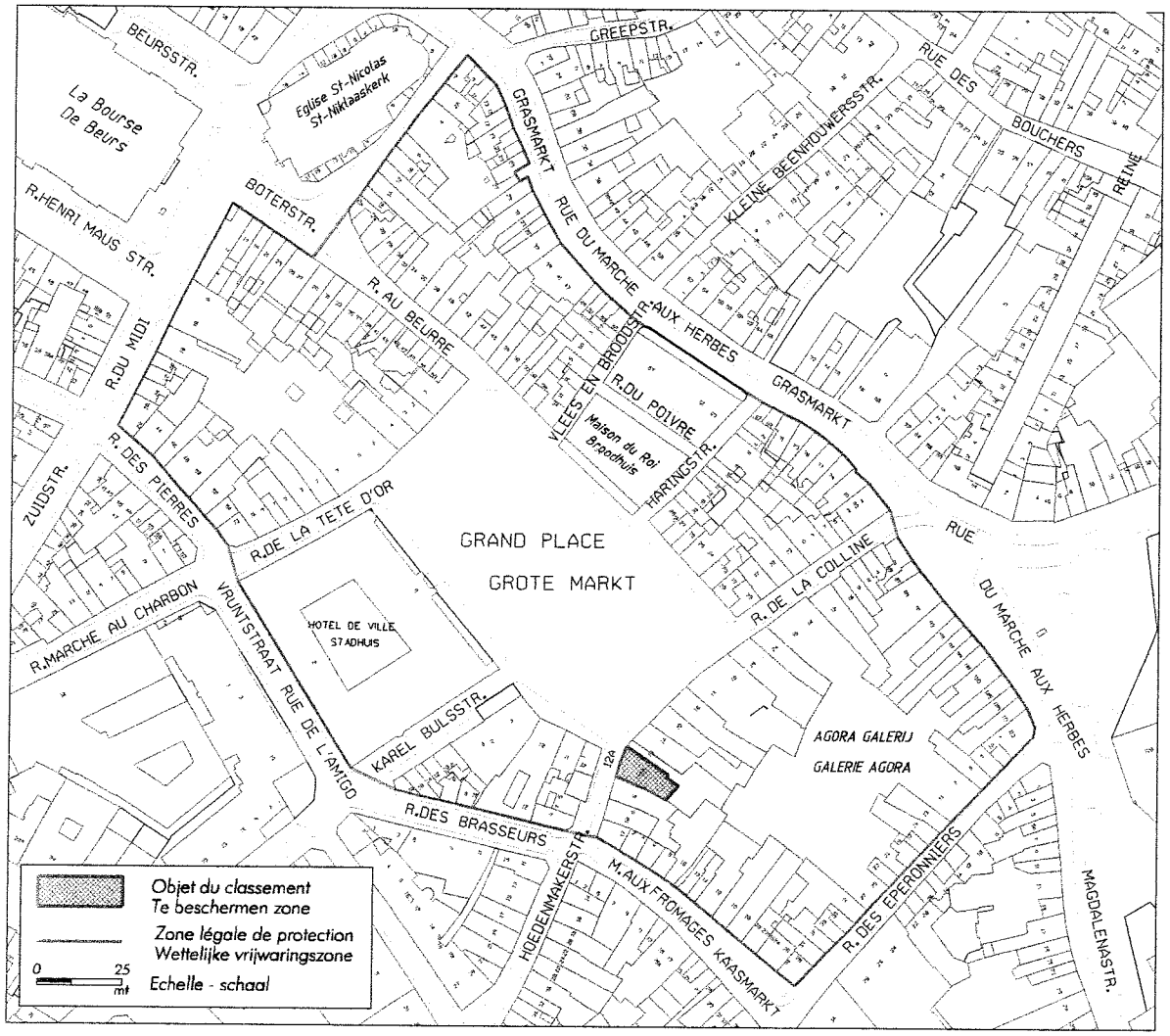

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van

20 MAI 2010

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking,

Vu pour être annexé à l'arrêté du 20 MAI 2010

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique et de la Coopération au développement,

Charles PICQUE

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
KANSELARIJ
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
Chancellerie
Julien Compernol
Kanselarij
26 MAI 2010